

Brüssel, 23.9.2020
COM(2020) 578 final

**KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

ELi makropiirkondlike strateegiate rakendamise kohta

{SWD(2020) 186 final}

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

ELi makropiirkondlike strateegiate rakendamise kohta

1. SISSEJUHATUS

ELi makropiirkondlikud strateegiad on poliitikaraamistikud, mille on algatanud kindlaksmääratud geograafilises piirkonnas asuvad ELi liikmesriigid ja kolmandad riigid, et ühiste pikaajaliste eesmärkide seadmise kaudu tegeleda üheskoos ühiste probleemide ja võimalustega.

Neli makropiirkondlikku strateegiat hõlmavad 19 ELi liikmesriiki ja 9 kolmandat riiki. Need on:

- ELi Läänemere piirkonna strateegia (2009);
- ELi Doonau piirkonna strateegia (2011);
- ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia (2014) ja
- ELi Alpi piirkonna strateegia (2016).

Vastavalt nõukogu kokkulepitule¹ on komisjon alates 2016. aastast avaldanud iga kahe aasta järel aruande nelja makropiirkondliku strateegia rakendamise kohta. See on kolmas selline aruanne ning hõlmab ajavahemikku 2018. aasta keskpaigast 2020. aasta keskpaigani. Selles hinnatakse makropiirkondlike strateegiate rakendamise hetkeolukorda ja selles vallas saavutatud edu ning uuritakse võimalikke edasisi samme. Aruannet täiendab komisjoni talituste töödokument, milles esitatakse iga makropiirkondliku strateegia kohta üksikasjalikumad teavet. Mõlemad dokumendid põhinevad makropiirkondlike strateegiate riiklikelt ja valdkondlikelt koordinaatoritelt (edaspidi „makropiirkondlike strateegiate peamised rakendajad“) ja ekspertidelt saadud teabel.

See aruanne avaldatakse ajal, mil enneolematust COVID-19 pandeemiast tingitud kriis avaldab Euroopa ühiskonnale tõsist majanduslikku, fiskaalset ja sotsiaalset mõju. Komisjon reageeris kiiresti ettepanekutega koheste meetmete kohta (nt koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus ja koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus+²) ning ulatuslike ettepanekutega lühikeses ja keskpikas perspektiivis tegutsemise, sealhulgas taasterahastu „Next Generation EU“³ kohta. Euroopa Ülemkogu jõudis 21. juulil 2020 taasterahastu suhtes kokkuleppele.

Kui komisjon oli nimetatud ettepanekud vastu võtnud, uurisid makropiirkondlike strateegiate peamised rakendajad, kuidas need strateegiad võiksid aidata osalevatel riikidel kriisile reageerida. Makropiirkondlike strateegiatega on loodud valmis ja toimiv koostööraamistik, et tagada meetmete, investeeringute ja projektide parem koordineerimine strateegiaga hõlmatud territooriumil. Makropiirkondlikud strateegiad on valdkonnaülesed, sidusrühmi kaasavad ja hõlmavad eri valitsemistasandeid. Kõik need omadused võivad olla keskse tähtsusega selliste ELi prioriteetide saavutamisel nagu Euroopa roheline kokkulepe,⁴ Euroopa digitaalarengu

¹ Nõukogu järelused ELi Alpi piirkonna strateegia kohta, punkt 32:

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/macro_region_strategy/pdf/eusalp_council_conclusions_27112015.pdf

² Koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus (CRII) ja koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus+ (CRII+): https://ec.europa.eu/regional_policy/et/newsroom/coronavirus-response/

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et_ip_20_940

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_et

strateegia,⁵ inimeste hüvanguks toimiv majandus⁶ ja Euroopa maailmapositsiooni tugevdamine⁷.

Sellel aruandel on kaks eesmärki. Esiteks kirjeldatakse selles makropiirkondlike strateegiate rakendamisel tehtud edusamme ja ootusi edasisteks täiustusteks. Teiseks käsitletakse makropiirkondlike strateegiate võimalikku arendamist pärast COVID-19 kriisi puhkemist, et tagada majanduse jätkusuutlik, konkurentsipõhine ja sotsiaalselt kaasav taastamine. Sellega seoses hinnatakse aruandes makropiirkondlike strateegiate rolli ELi uute prioriteetide – keskkonnahoidliku, digitaalse ja vastupanuvõimelise tuleviku – saavutamisel.

2. TULEMUSED, PROBLEEMID JA VÕIMALUSED

Juba on leidnud kinnitust, et neli makropiirkondlikku strateegiat on väga vajalikud selleks, et saavutada strateegiaga hõlmatud territooriumil ELi 2019.–2024. aasta prioriteetid, milleks on eelkõige Euroopa roheline kokkulepe, Euroopa digitaalarengu strateegia, inimeste hüvanguks toimiv majandus ja Euroopa maailmapositsiooni tugevdamine.

Makropiirkondlikud strateegiad on eelkõige aidanud parandada Läänemere keskkonna seisundit,⁸ Doonau ja selle lisajõgede vee seisundit ning Doonau jõe laevatatavust. Samuti on need aidanud tõhustada Aadria ja Joonia merede mere- ja rannikualade terviklikku ja jätkusuutlikku haldamist ning parandada roheline taristu kasutuselevõttuga Alpide piirkonnas ökoloogilise ühendatuse tingimusi.

Nende tulemuste saavutamisel on väga olulist osa etendanud makropiirkondlike strateegiatega loodud platvorm poliitika koordineerimiseks riikide ja fondide, sektorite, valitsemistasandite ja sidusrühmade vahel.

Kuigi makropiirkondlikud strateegiad on juba andnud häid tulemusi, nõuab nende täieliku potentsiaali realiseerimine aega ja riikides levinud mõtteviisi julget muutmist, mis tagab, et riigid kaaluvad süstemaatiliselt koostööst saadavat kasu.

2.1. Peamised poliitikamuutused

Pärast eelmist makropiirkondlike strateegiate aruande esitamist toimunud peamised muutused on i) Doonau ja Läänemere piirkonna strateegiate tegevuskavade muutmine; ii) Põhja-Makedoonia Vabariigi ühinemine Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegiaga ning iii) kõiki makropiirkondlikke strateegiaid hõlmav n-ö lõimimisprotsess ehk ELi 2021.–2027. aasta rahastamisprogrammide⁹ asjakohaste prioriteetide ja makropiirkondlike strateegiate omavaheline kooskõlastamine.

- i) Doonau piirkonna strateegia muudetud tegevuskava avaldati 6. aprillil 2020¹⁰. Muutmise käigus viidi strateegia kooskõlla piirkonna uute prioriteetide ja

⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>

⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people_et

⁷ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world_et

⁸ Läänemere merekeskkonna kaitse komisjoni aruandest Läänemere olukorra kohta (<http://stateofthebalticsea.helcom.fi/in-brief/summary-of-findings/>) nähtub selgelt, et Läänemere strateegia raames seni võetud meetmed, nagu toitaine (nitraatide ja fosfori) kasutamise vähendamine, reostuse vastu võitlemine ja töö elurikkuse kaitsmiseks, on Läänemere keskkonna seisundit positiivselt mõjutanud.

⁹ Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD), ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA), naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend (NDICI).

¹⁰ SWD(2020) 59 final – <https://danube-region.eu/wp-content/uploads/2020/04/EUSDR-ACTION-PLAN-SWD202059-final-1.pdf>

sõlmküsimustega ning seostati strateegia meetmed paremini ELi uute prioriteetidega, nagu Euroopa roheline kokkulepe, VKEd, turism ja kultuuripärand.

Käimas on Läänemere piirkonna strateegia tegevuskava muutmine eesmärgiga tagada poliitikavaldkondade parem keskendumine ja ühtlus ning tõhustada tegevuse koordineerimist. Muudetud tegevuskava avaldatakse eeldatavasti 2020. aastal.

- ii) 2. aprillil 2020 sai Põhja-Makedooniast ametlikult üheksas Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegias osalev riik. Koos Põhja-Makedooniaga hõlmab strateegia nüüd viit laienemisprotsessis osalevat Lääne-Balkani riiki, kes teevad ühistes küsimustes võrdsetel alustel koostööd nelja ELi liikmesriigiga.
- iii) Alates 2018. aastast on makropiirkondlike strateegiate alusel algatatud lõimimisprotsess või seda tugevdatud, mis on toonud kaasa vastastikku kasuliku koostöö strateegiate ja programmiasutuste vahel 2020. aasta järgsete programmdokumentide koostamisel. See protsess peab jätkuma ka rakendamise ajal aastatel 2021–2027. Eelduste kohaselt peaks lõimimine lõpptulemusena parema koostöö ja tegevuse koordineerimise kaudu suurendama programmide mõju ning tagama vahendid makropiirkondlike strateegiate eesmärkide saavutamiseks. See võimaldab ka ELi vahendite saajatel saavutada oma tegevusega paremaid tulemusi, aidates samal ajal kaasa makropiirkondlike strateegiate strateegiliste eesmärkide saavutamisele.

2.2. Makropiirkondlike strateegiate valdkondlikud prioriteedid ja nende seos Euroopa roheline kokkulepe

Kuigi makropiirkondlike strateegiate prioriteedid on kujundatud vastavalt asjaomaste piirkondade konkreetsetele probleemidele ja võimalustele, on kõigil neljal strateegial kolm ühist peamist, ulatuslikku ja omavahel seotud prioriteeti:¹¹ keskkond ja kliimamuutused, teadusuuringud ja innovatsioon ja majandusareng ning ühenduvus (transport, energia, digitaalvõrgud).

Järgmistes lõikudes esitatakse teavet mõningate konkreetsete saavutuste (nii protsesside kui ka projektide kujul) kohta neis kolmes prioriteetses valdkonnas pärast eelmise aruande avaldamist ning nende seoste kohta Euroopa roheline kokkulepe põhimeetmetega.

Tänu oma valdkonna- ja teemaülesele laadile toetavad need saavutused ka inimeste hüvanguks toimiva majanduse prioriteeti ja Euroopa digitaalarengu strateegiat.

Keskkond ja kliimamuutused

Euroopa roheline kokkulepe põhimeetmete hulka kuuluvad reostuse kõrvaldamine mürgivaba keskkonna saavutamiseks ning ökosüsteemide ja elurikkuse säilitamine ja taastamine.

Makropiirkondlike strateegiatega on saavutatud häid tulemusi vee kvaliteedi valdkonnas, mis on oluline Euroopa roheline kokkulepe põhimeetmete seisukohast, ning ökoloogilise ühendatuse valdkonnas, mis on oluline elurikkuse seisukohast.

Näiteks on makropiirkondlike strateegiate raames õnnestunud parandada Läänemere ning Aadria ja Joonia mere veekvaliteeti, vastavalt tänu Läänemere lastavate ohtlike ainete paremale haldamisele¹² ning Aadria ja Joonia mere veekvaliteedi paremale seirele¹³.

¹¹ Üksikasjalik teave iga makropiirkondliku strateegia kõigi prioriteetsete valdkondade kohta on esitatud käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumendis.

¹² <https://www.syke.fi/projects/hazbref>

¹³ <https://www.adrioninterreg.eu/index.php/2019/08/02/funded-projects-under-s-o-2-2/#toggle-id-3>

Makropiirkondliku strateegia rakendamine on aidanud parandada ka Doonau vee seisundit – veemajanduskavade koostamise ja ülejutusriskide ennetamise parema integreerimise kaudu¹⁴.

Peale selle on Alpi piirkonnas makropiirkondliku strateegia abil nn tähtsalgatus kaudu arendatud rohelist taristut, et muuta Alpi riikide ja piirkondade poliitiline deklaratsioon „Alpide roheline taristu – ühendame jõud looduse, inimeste ja majanduse heaks“¹⁵ käegakatsutavateks tulemusteks.

Teadusuuringud ja innovatsioon ning majandusareng

Teadusuuringutel ja innovatsioonil on Euroopa rohelises kokkuleppes keskne roll.

Sellega seoses toetatakse makropiirkondlike strateegiate abil muu hulgas teadmiste kapitaliseerimist ning teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste jagamist, eelkõige Alpi piirkonnas tegutsevate keskuste¹⁶ ja Doonau piirkonna rahastamise koordineerimisvõrgustiku¹⁷ kaudu. Lisaks edendatakse makropiirkondlike strateegiatega aruka spetsialiseerumise strateegiaid, toetades riikidevahelisi innovatsiooniplatvorme ja VKEde klastreid.

Euroopa rohelises kokkuleppes on oluline osa ka säästval sinisel majandusel, eelkõige ELi maaressursside vajaduse vähendamise ja kliimamuutustega võitlemise seisukohast.

Sellega seoses on makropiirkondlike strateegiatega toetatud sinise majanduse kestlikku arengut (samamoodi nagu merepiirkondade strateegiate abil¹⁸). Näiteks aitavad need strateegiad spetsiaalse platvormi kaudu suurendada teadmisi sinisest biomajandusest Läänemere piirkonnas¹⁹ ning parandada sinise tehnoloogia alaste teadmiste ülekannet Aadria ja Joonia mere piirkonnas²⁰.

Ühenduvus

Euroopa rohelises kokkuleppes julgustatakse kiirendama üleminekut säästvale ja arukale liikuvusele ning puhta, taskukohase ja turvalise energiaga varustamist. Sellega seoses on makropiirkondlike strateegiate rakendamisel jõutud oluliste tulemusteni, näiteks säästva ja mitmeliigilise transpordi ning säästva energiavarustuse valdkonnas.

Näiteks transpordi valdkonnas kinnitasid kümme Doonau piirkonna transpordiministrit 30. juunil 2020 taas oma pühendumust 2014. aasta detsembris vastu võetud Doonau ja selle laevatatavate lisajõgede faarvaatri taastamise ja hooldamise üldkava rakendamisele²¹. See on oluline samm Doonau jõe mitmes kriitilises lõigus laevatatavuse parandamisel²² ja piirkonna mitmeliigilise transpordi seisukohast üldiselt.

¹⁴ <https://environmentalrisks.danube-region.eu/tisza-ministerial-meeting/>

¹⁵ <https://www.alpine-region.eu/results/28-alpine-states-and-regions-adopted-political-declaration-%E2%80%9EAlpine-green-infrastructure-%E2%80%93%93>

¹⁶ <https://www.alpine-region.eu/projects/re-search-alps>

¹⁷ <https://knowledgesociety.danube-region.eu/working-groups/wg-3-newly-established-danube-funding-coordination-network-dfcn/>

¹⁸ Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia (<https://atlanticstrategy.eu/en>), Vahemere lääneosa sinise majanduse kestlikku arengut käsitlev algatus – WestMED (<https://www.westmed-initiative.eu/>) ja Musta mere ühine merenduskava (<https://blackseablueconomy.eu/206/common-maritime-agenda-black-sea/>).

¹⁹ <https://www.submariner-network.eu/blue-platform>

²⁰ <https://www.italy-croatia.eu/web/beat/about-the-project>

²¹ <https://navigation.danube-region.eu/danube-ministers-of-transport-sign-again-conclusions-on-effective-waterway-rehabilitation-and-maintenance/>

²² <http://www.fairwaydanube.eu/>

Makropiirkondlike strateegiate raames toetatakse ka transpordikoridoride säästvat arengut Läänemere piirkonnas²³ ning veeldatud maagaasi jaotamist ja tarnimist meretranspordiks Aadria ja Joonia mere piirkonnas²⁴.

Makropiirkondlikud strateegiad on juba tõendanud oma tähtsust rohe- ja digipöördele kaasaaitamisel, toetades Euroopa digitaalarengu strateegia rakendamist, eelkõige Alpi piirkonna strateegiliste algatuste kaudu, mille eesmärk on edendada Alpi külade arukat digipööret²⁵.

2.3. Juurdepääs rahastamisele ja lõimimine

Kuna makropiirkondlikel strateegiatel ei ole omavahendeid, sõltub nende rakendamine eri allikatest pärit rahaliste vahendite ühendamisest. Seetõttu on makropiirkondlike strateegiate edu või ebaedu lõppkokkuvõttes seotud suutlikkusega tagada, et ELi, riiklike, piirkondlike ning muude avaliku ja erasektori rahaliste vahendite kasutamine vastab asjaomase strateegia prioriteetidele.

Seetõttu on makropiirkondlike strateegiate vajaduste ja rahastamisvõimaluste vahelise lõhe ületamine aastatel 2021–2027 väga tähtis ülesanne.

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest on võimalik saada märkimisväärsed rahalisi vahendeid ning mitmesuguseid abivahendeid ja tehnilisi võimalusi, mis võivad aidata tagada koostöötet ja vastastikust täiendavust. Sellest hoolimata on makropiirkondlike strateegiate ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmidega seotud tegevuse kooskõlastamine seni olnud vähene ja piirdunud peamiselt Euroopa territoriaalse koostöö (Interreg) programmidega.

Neljal makropiirkondlikke strateegiaid hõlmaval Interregi riikidevahelisel programmil²⁶ on olnud strateegiate toetamisel eriline roll. Need on olnud makropiirkondlike strateegiate projektide/tegevuste kõige nähtavam rahastamisallikas, säilitades samal ajal – kuigi erineval määral – makropiirkondlike strateegiate juhtimisstruktuurid. Hoolimata oma väga positiivsest katalüsaatoriroolist ei ole Interregi programmidel siiski ei vajalikku suurust (väga piiratud eelarved) ega omadusi (projektide liigid), mis võimaldaksid saavutada makropiirkondlike strateegiate kaugemaleulatuvad eesmärgid ja prioriteedid.

Arvestades Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide riiklike/piirkondlike programmide suurt ulatust ja rahalisi vahendeid, võiksid need olla (ja peaksid olema) makropiirkondlike strateegiatega tulemuslikumalt koordineeritud: see oleks kasulik nii strateegiate kui ka programmide elluviimise seisukohast.

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide riiklike/piirkondlike programmide prioriteedid on makropiirkondlike strateegiate prioriteetidega suures osas kooskõlas. Aina enamate 2014.–2020. aasta programmide puhul teatakse makropiirkondlike strateegiate projektide toetamisest,²⁷ nagu nähtub programmide korraldusasutuste esitatud rakendamise

²³ <https://projects.interreg-baltic.eu/projects/scandriaR2act-2.html>

²⁴ <https://superlng.adrioninterreg.eu/>

²⁵ <https://www.alpine-space.eu/projects/smartvillages/en/home>

²⁶ Riikidevahelise koostöö programmid: Interregi Läänemere programm (ERF 264 miljonit eurot), Interregi Doonau programm (ERF 222 miljonit eurot), Interregi Aadria ja Joonia mere piirkonna programm (ERF ja IPA 99 miljonit eurot), Interregi Alpide piirkonna programm (ERF 117 miljonit eurot).

²⁷ Nt andes projektikonkursil lisapunkte makropiirkondliku tähtsuse või mõjuga projektidele.

aastaruannetest²⁸. Nõuetekohane koordineerimine makropiirkondlike strateegiatega ja makropiirkondade programmide vahel suurendaks aga oluliselt selle toetuse mõju.

2014. aastal ei võetud enamikus Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide riiklikes/piirkondlikes programmides arvesse makropiirkondlike strateegiate eesmärgi ja tegevusi. Väga vähesed neist programmist käsitlesid valdkonnaüleseid prioriteete ning peaaegu üheski neist ei ole arvesse võetud piirkonnaüleseid aspekte.

Koostöö tegemine eri riikides rakendatavate Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide riiklike/piirkondlike programmide raames on uus põhimõte, mis nõuab mõtteviisi muutmist. Need programmid on peamiselt suunatud sissepoole, kuid koostöö/koordineerimine makropiirkondade programmidega võiks meetmete tõhusust ja mõju suurendada. Seega on vaja suurendada teadlikkust riikide ja piirkondade vahelisest koostööst saadavast kasust.

Eeltoodud põhjustel on oluliseks ülesandeks kaasata makropiirkondlike strateegiate rakendamisse järgmise perioodi riiklikud ja piirkondlikud ELi rahastamisprogrammid. Selle oluline eeldus on aga üldise poliitilise konsensuse saavutamine selle kohta, et rahaliste vahendite kasutamine tuleks viia kooskõlla makropiirkondlike strateegiate prioriteetide ja eesmärkidega.

Kavandatud ühtekuuluvuspoliitika määrused ajavahemikuks 2021–2027 sisaldavad sätteid, mille eesmärk on hõlbustada makropiirkondlike strateegiate projektide/tegevuste toetamist, kuna riikide ja piirkondade koostöö peaks muutuma üldiseks tavaks. Kuid ühiselt kokkulepitud makropiirkondlike strateegiate prioriteetide lisamine ELi 2021.–2027. aasta rahastamisprogrammidesse nõuab tõhusat ja pidevat koostööd makropiirkondlike strateegiate riiklike ja valdkondlike koordinaatorite ning rahastamisprogrammide eest vastutavate riiklike/piirkondlike asutuste vahel.

Samas on juba positiivseid märke tihenevast ja konstruktiivsest dialoogist makropiirkondlike strateegiate ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide riiklike/piirkondlike programmiasutuste vahel. Kõigi nelja makropiirkondliku strateegia puhul on alatatud selle nõu loomimisprotsessi kiirendamine ja tugevdamine. Makropiirkondlike strateegiate peamised rakendajad edendavad üha aktiivsemalt makropiirkondlikku koostööd asjaomaste programmiasutustega, laiendades nende arusaamist koostöö kasulikkusest, et leida ühiseid lahendusi probleemidele, mis ulatuvad üle riigi/piirkonna piiride. See omakorda võimaldab sidusrühmadel suurendada oma suutlikkust ja parandada oma tegevuse tulemuslikkust.

Praegu viiakse ellu mitut algatust, mille eesmärk on parandada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmide kasutamist strateegiate eesmärkide toetamiseks. Kõigis makropiirkondlikes strateegiates määrati kindlaks makropiirkondlikud protsessid ja peamised/sümbolväärtusega projektid ja tegevused. Arendatakse ja tugevdatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmide korraldusasutuste võrgustikke, et hõlbustada riikidevaheliste projektide rahastamist ja rakendamist. Kaalutakse ka järgmisi ettepanekuid:

- kaasata makropiirkondlike strateegiate peamised rakendajad programmide järelevalvekomiteede töösse;
- rakendada projektiideid, arendades (ühiselt) ettepanekuid ja valides rahastamiseks meetmeid/projekte, ning
- kooskõlastada sisu ja meetmeid, nt valdkondlike või konkreetsete/sihtotstarbeliste projektikonkursside algatamise kaudu.

²⁸ Aruandeperioodil Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmide raames makropiirkondlike strateegiate toetamise kohta esitatud andmed ei ole koondamiseks piisavalt ühtsed ning neid tuleks kasutada ettevaatusega. Andmete süntees on esitatud komisjoni talituste töödokumendis.

Veel üks võimalik rahastamisallikas on otsese eelarvetäitmisega ELi programmid (nt LIFE, Erasmus, „Horisont 2020“, Euroopa ühendamise rahastu), kuna need edendavad sageli riikidevahelist koostööd. Makropiirkondlike strateegiate peamised rakendajad esitasid mõningaid näiteid makropiirkondlike strateegiate ja mõne otsese eelarvetäitmisega ELi programmi, eelkõige programmi LIFE, Euroopa ühendamise rahastu ja programmi „Horisont 2020“ vahelise koostöime kohta. Selle koostöime tugevdamine eeldab juhtumipõhist lähenemisviisi, kuna otsese eelarvetäitmisega ELi programmid hõlmavad kogu EL 27 ega ole geograafiliselt suunatud.

Makropiirkondlike strateegiate eesmärkide saavutamisele võivad oluliselt kaasa aidata ka Interregi, ühinemiseelse abi rahastamisvahendi ning naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi piiriülesed koostööprogrammid makropiirkondlike strateegiatega hõlmatud territooriumidel. Selleks on vajalik tihe koostöö nende programmide eest vastutavate asutuste ja asjaomaste makropiirkondlike strateegiate peamiste rakendajate vahel programmide varases ettevalmistamisetapis ja kogu rakendamise vältel aastatel 2021–2027.

2.4. Juhtimis- ja haldussuutlikkus

Kõigi nelja makropiirkondliku strateegia jaoks on loodud juhtimisstruktuurid, mis toimivad kolmel omavahel seotud tasandil:²⁹ poliitiline tasand, koordineerimistasand ja rakendamistasand. Kuna hästi toimiv juhtimisstruktuur on makropiirkondlike strateegiate edu või ebaedu seisukohast määrava tähtsusega, on juhtimisküsimuste käsitlemine ja juhtimise edasine parandamine kõigi strateegiate puhul väga tähtis tagamaks, et strateegiad oleksid jätkuvalt ajakohased. Viimase kahe aasta jooksul on nelja makropiirkondliku strateegia juhtimis- ja haldussuutlikkus paranenud ning teatada võib mitmest märkimisväärsest tulemusest.

Alpi piirkonna strateegia jaoks loodi spetsiaalne rakkerühm, et arutada juhtimise tõhustamist ja teha vastavaid ettepanekuid. Doonau piirkonna strateegia raames koostati juhtimist käsitlev dokument, milles täpsustati eri peamiste osalejate rolle, ning ajakohastati kodukorda. Tegevuskava muutmise käigus vaadatakse läbi ka Läänemere piirkonna strateegia juhtimisstruktuur.

Lisaks on neli makropiirkondlikku strateegiat hea näide koostööst ühelt poolt strateegia rakendusasutuste ja teiselt poolt strateegiatega hõlmatud territooriumide puhul asjakohaste mitmepoolse keskkonnajuhtimise struktuuride³⁰ vahel.

Poliitiline tasand

Kõigi nelja makropiirkondliku strateegia puhul esindavad poliitilist tasandit üldiselt välisministrid ja mõnel juhul ELi rahaliste vahendite eest vastutavad ministrid või asutused. Nemad korraldavad strateegiate rakendamise poliitilist ja strateegilist juhtimist. Alpi piirkonna strateegia puhul on poliitilistes/strateegilistes aruteludes oluline osa ka piirkondlikel omavalitsustel.

Rotatsiooni korras vahetuva eesistujariigi roll üha suureneb kõigi strateegiate puhul, kuna osalevad riigid mõistavad selle tähtsust makropiirkondlike strateegiate strateegilisel

²⁹ COM(2014) 284 final makropiirkondlike strateegiate juhtimise kohta.

³⁰ Näited: piirkondlikud merekonventsioonid, nagu Barcelona konventsioon ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia puhul, ning Läänemere merekeskkonna kaitse komisjon ELi Läänemere piirkonna strateegia puhul, või piirkondlikud mägi- ja jõekaitse konventsioonid, nagu Alpide kaitse konventsioon ELi Alpi piirkonna strateegia puhul ning Doonau jõe kaitse rahvusvaheline komisjon ja Karpaatide konventsioon ELi Doonau piirkonna strateegia puhul.

juhtimisel. Doonau, Aadria mere ja Joonia mere ning Alpi piirkonna strateegiate puhul on kehtestatud nn eesistujariikide kolmiku süsteem ning selle rolli on suurendatud.

Oluline on tugevdada poliitilist pühendumust: asjaomaste riikide riiklikud ja piirkondlikud ametiasutused peaksid suutma tagada strateegilisema eestvedamise ministrite tasandil, et ületada lõhe tugevalt siduvate poliitiliste kohustuste ja haldusasutuste suutlikkuse vahel korraldada nende täitmine.

Koordineerimistasand

Makropiirkondlikke strateegiaid koordineerivad osalevates riikides ja nende vahel riiklikud koordinaatorid. Üheskoos toimivad nad ühenduslülina poliitilise tasandi ja rakendamistasandi vahel: esimesele annavad nad aru rakendamise kohta ja esitavad ettepanekuid, teisele aga edastavad strateegilisi suuniseid. Paljud osalevad riigid on riiklikul tasandil kehtestanud mitmetasandilised koordineerimismehhanismid, mis on andnud julgustavaid tulemusi. Rohkem tähelepanu tuleks siiski pöörata töötajate alalisele olemasolule ja piisava haldustoe pakkumisele.

Rakendamistasand

Rakendusasutuste (valdkondlikud, prioriteedipõhised või poliitikapõhised juht- või tegevusrühmad) tähtsus on märgatavalt suurenenud, kuna nemad on makropiirkondlike strateegiate tegevuskavade igapäevase rakendamise edendajad. Makropiirkondlike strateegiate peamised rakendajad vajavad oma ülesannete täitmiseks rahalist, poliitilist ja haldustuge. Seetõttu tuleb teha täiendavat tööd, et anda neile asjakohased volitused ja tegelik otsustusõigus, tagades samal ajal, et neil on vajalikud ressursid, tehniline suutlikkus ja oskused.

Edusamme on täheldatud ka makropiirkondlike strateegiate rakendamist toetavate struktuuride puhul. Alates 2018. aasta septembrist tegutseb (taas) ELi Doonau piirkonna strateegia keskus. ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia keskus on toetanud strateegia juhtimist ja selle peamisi rakendajaid alates 2015. aastast. 2020. aasta veebruaris otsustas ELi Alpi piirkonna strateegia üldkogu luua strateegia toetamiseks tehnilise toe struktuuri. Ka Läänemere piirkonna strateegia eesmärk on tugevdada haldussuutlikkust, tuginedes teiste makropiirkondlike strateegiate haldamise kogemustele.

Makropiirkondlike strateegiate eesistujariigid on komisjoni ja Interacti programmi toel arendanud koostöövõrgustikke, -meetodeid ja -vahendeid, et lõimida makropiirkondlikud strateegiad 2020. aasta järgsetesse ELi rahastamisprogrammidesse.

Lisaks jätkatakse Interacti programmi raames komisjoni toel makropiirkondliku kontseptsiooni edendamist, luues ja tugevdades strateegiate peamiste rakendajate võrgustikke (nt juhtimise, transpordi, keskkonna või kliimamuutuste valdkonnas) ning suurendades rakendusasutuste suutlikkust.

Kodanikuühiskond

Makropiirkondlike strateegiate mitmetasandilisse ja mitut sidusrühma hõlmavas juhtimissüsteemi kaasatakse määratluse kohaselt eri liiki tegevusi ellu viivaid eri liiki piiri-, valdkonna- ja piirkonnaüleseid osalejaid. Makropiirkondlike strateegiate lähenemisviis on võimaldanud kaasata uusi sidusrühmi ning arendada uut dünaamikat ja uusi koostööviise. Kõikide makropiirkondlike strateegiate puhul püütakse kaasata kodanikuühiskonda eri valdkondades tehtavasse töösse. Rakendusasutused on kodanikuühiskonnaga üha tihedamates sidemetes. Kohalike kogukondade osalemine tugevdab makropiirkondlike strateegiate meetmete rakendamisel kasutatavat alt-üles lähenemisviisi, eelkõige nende meetmete puhul,

mis keskenduvad noorte suuremale kaasamisele makropiirkondlike strateegiate protsessi ja mis on kõigis neljas strateegias omandamas aina suuremat tähtsust.

Doonau piirkonna strateegias osaleb kodanikuühiskond platvormide kaudu, mis põhinevad kaasaval planeerimisel, kogukonna ülesehitamisel ja mõjuvõimu suurendamisel. Kodanikuühiskonna esindajad on olulised partnerid riiklike osaluspäevade korraldamisel – 2019. aastal osales Doonau osaluspäeval üle 1 000 inimese.

Läänemere piirkonna strateegia raames osalevad kodanikuühiskonna esindajad, peamiselt kõrgkoolidest ja teadusasutustest, paljudes projektides/tegevustes. Sellegipoolest oleks võimalik rohkem kaasata äriühinguid, vabaühendusi ja noori.

ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia sidusrühmade platvorm toimib ning Alpi piirkonna strateegia raames on hakatud välja töötama digitaalset osalusplatvormi, et toetada jätkusuutlike algatuste levitamist ja kodanikuühiskonna sidusrühmade kaasamist.

Seega on kodanikuühiskonna organisatsioonide tähtsus suurenenud ja seda tuleks veelgi suurendada.

2.5. Järelevalve ja hindamine

Makropiirkondlike strateegiatega saavutatakse hulgaliselt tulemusi, alates sisemise suutlikkuse rakendamisest ning riikide ja piirkondade vahelistest koordineerimis- ja koostööprotsessidest kuni konkreetsete riikidevaheliste projektide/tegevuste elluviimise või hõlbustamiseni. Praktikas on siiski keeruline neid saavutusi mõõta ja nende kohta aru anda.

Käimas on algatused järelevalvesüsteemide väljatöötamiseks, eelkõige tegevuskavades sisalduvate prioriteetide näitajates ja sihttasemetes kokkuleppimiseks.

On vaja teha veel tööd, et võtta arvesse makropiirkondlike strateegiate tulemuste mitmetahulisust, sealhulgas olulist institutsioonilist ja suutlikkuse arendamist riikide ja sidusrühmade seas. Terviklik järelevalvemehhanism aitaks ka tagada poliitilist toetust ning võimaldaks peamistel rakendajatel paremini mõista iga strateegia nõrku ja tugevaid külgi.

Interregi programmi ESPON raames on välja töötatud seirevahend – Euroopa territoriaalse seire süsteem (ETMS), mis on mõeldud muu hulgas makropiirkondlike strateegiate jaoks. Selle abil on makropiirkondlike strateegiate peamistel rakendajatel ja muudel sidusrühmadel võimalik saada territoriaalset teavet.

2.6. Teabevahetus

Viimane Eurobaromeetri uuring (oktoober 2019) näitas, et ELi üldsuse teadlikkus neljast makropiirkondlikust strateegiast paraneb, mis on tõenäoliselt tingitud märkimisväärselt aktiivsemast teabevahetustegevusest aruandeperioodil. Iga strateegia kohta on nüüd olemas täielikult toimiv organ, mille ülesanne on suurendada sidusrühmade ja üksikisikute teadlikkust (ELi Läänemere piirkonna strateegia: projekt „Let’s communicate“; ELi Doonau piirkonna strateegia: Doonau strateegia keskus; ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia: strateegia keskus; ELi Alpi piirkonna strateegia: AlpGov). Kõigi makropiirkondlike strateegiate jaoks on loodud spetsiaalsed veebisaidid, aktiivsed sotsiaalseadme kontod ja uudiskirjad, ning uudiskirjade tellijate arv üha suureneb. Aadria ja Joonia mere ning Doonau piirkonna strateegia raames on välja töötatud ühised teabevahetuskavad, et tagada teabe- ja sõnumivahetuse koordineerimine. Alpi piirkonna strateegia puhul võimaldab algatus „Pitch.Your.Project“³¹ noortel anda otsese panuse strateegia rakendamisse.

³¹ <https://www.alpine-region.eu/pitch-your-project-2020>

Viimasel kahel aastal on märgatavalt suurenenud riigiasutustele, rahastamisprogrammidele ja üldsusele suunatud riiklike ja makropiirkondlike ürituste arv. Iga-aastased foorumid, mida toetab ka komisjoni meediaprogramm, on peamised iga-aastased makropiirkondlikele strateegiatele pühendatud üritused, mis meelitavad ligi palju osalejaid. Kõrgetasemeliste poliitikute osalemine iga-aastastel foorumitel on meedia huvi suurendamiseks ülioluline.

Vahemere rannikule ja makropiirkondlikele strateegiatele pühendatud nädal on veel üks oluline üritus, mis toob kokku nelja makropiirkondliku strateegia peamised rakendajad. See Sloveenia juhitud algatus on osutunud edukaks vahendiks nii riigi meedia kui ka laiemas üldsuses jõudmisel.

2020. aasta veebruaris korraldati Brüsselis esimest korda makropiirkondlike strateegiate nädal, mille raames toimusid igale strateegiale pühendatud kohtumised ja seminarid. Makropiirkondlike strateegiate sidusrühmad suhtusid sellesse üritusse soosivalt, kuna see annab võimaluse koordineerida tegevust ja vahetada kogemusi, suhelda ELi institutsioonide esindajatega ning suurendada teadlikkust.

Riikide tasandil on kõigi strateegiate raames aktiivsemalt korraldatud teadlikkuse suurendamise üritusi, kuid vaja on teha veel rohkem tööd. Kuigi praegu on kõigi nelja strateegia töökeeleks inglise keel, tuleks julgustada üldsusega suhtlemist riigikeeltes.

3. EDASINE TEGEVUS

Makropiirkondlik koostöö on võimas vahend majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse arengu ja integratsiooni toetamiseks ning naaberriikidega heade suhete edendamiseks.

Pärast rohkem kui 10 aastat kestnud rakendamist on makropiirkondlikest strateegiatest saanud ELi territoriaalse koostöö mehhanismide lahutamatu osa, kuid nende potentsiaali ei ole veel täielikult ära kasutatud.

Maailm muutub kiiresti ja makropiirkondlikud strateegiad peaksid uute prioriteetidega sammu pidama. Selleks et makropiirkondlikud strateegiad pakuksid jätkuvalt lahendusi ühistele probleemidele, on oluline neid korrapäraselt läbi vaadata ja ajakohastada. Strateegiad peavad tagama tasakaalu tekkivatele uutele vajadustele ja prioriteetidele reageerimise ning töö järjepidevuse tagamise vahel, et saavutada käegakatsutavaid tulemusi.

COVID-19 kriis, Euroopa roheline kokkulepe ja Euroopa digitaalarengu strateegia

COVID-19 puhangu mõju ilmnedes asusid makropiirkondlike strateegiate riiklikud koordinaatorid kohe kaaluma, kuidas saaks makropiirkondlike strateegiate raames aidata osalevatel riikidel koordineeritud meetmete abil kriisiga toime tulla. Makropiirkondlike strateegiate võimaliku rolli ulatus sai selgemaks komisjoni algatuste taustal, arvestades eelkõige kavandatavat taasterahastust „Next Generation EU“.

Makropiirkondlike strateegiate koordineerimisasutuste esindajad kohtusid, et arutada, mida võiks iga strateegia raames teha, et aidata osalevatel riikidel ja piirkondadel taastuda ning rakendada keskpika perioodi ja pikaajalisi majanduslikke vastumeetmeid. Lisaks kohtusid nelja makropiirkondliku strateegia eesistujariigid 17. juunil 2020, et teha kindlaks võimalikud teemad, mis on asjakohased kõigi makropiirkondlike strateegiate rakendamisel ning mille puhul tõhustatud makropiirkondlike strateegiate ülene koostöö võiks aidata makropiirkondadel kestlikult ja vastupidavalt taastuda, toetades samal ajal liidu keskkonnahoiu ja digitaalarengu prioriteete.

Pärast makropiirkondlike strateegiate riiklike koordinaatorite esmaseid algatusi tuleks nüüd iga strateegia puhul poliitilisel tasandil nõuda, et strateegiate peamised rakendajad koordineeriks oma jõupingutused kõigi makropiirkonna asjaomaste sidusrühmadega

valdkondades, kus makropiirkondlikud strateegiad on tõendanud oma lisaväärtust. Need peaksid hõlmama makropiirkondlike strateegiate rolli Euroopa majanduskasvu strateegia nurgakiviks olevate Euroopa rohelise kokkuleppe ja Euroopa digitaalarengu strateegia rakendamisel ning selliseid valdkondi nagu säästev turism, VKEdes riikideüleised klastrid või tervishoid.

Lõimimine ja rakendamine

Protsess, mille eesmärk on viia 2021.–2027. aasta riiklikud/piirkondlikud ELi rahastamisprogrammid vastavusse asjaomaste makropiirkondlike strateegiate prioriteetidega (nn lõimimine), tuleb edukalt lõpule viia. See on vajalik selleks, et saavutada makropiirkondlike strateegiate majanduslikud, sotsiaalsed ja territoriaalsed eesmärgid ning et suurendada programmide tulemuslikkust ja mõju, tehes koostööd ja kooskõlastades meetmeid kogu makropiirkonnas. Selleks tuleks teha järgmist.

- Makropiirkondlike strateegiate peamised rakendajad ja ELi 2021.–2027. aasta rahastamisprogrammide eest vastutavad riiklikud/piirkondlikud asutused peaksid suurendama oma jõupingutusi enne programmide lõpetamist.
- Selleks et tagada ELi 2021.–2027. aasta rahastamisprogrammidesse lisatud makropiirkondlike strateegiate prioriteetide tulemuslik rakendamine kogu makropiirkonnas, tuleks iga makropiirkondliku strateegia jaoks luua asjakohased programmide (korraldus)asutuste võrgustikud, millel on keskne roll ja mis peaksid olema hästi struktureeritud, et need toimiksid ajavahemikul 2021–2027 ja pärast seda. Need võrgustikud tagavad koostumisaiga, et programmide (korraldus)asutused saaksid teha koostööd makropiirkondlike strateegiate peamiste rakendajatega, koordineerida oma vastavatesse programmidesse lisatud makropiirkondlike strateegiate meetmete rakendamist ning edendada programmidevahelist koostööd, et tagada oodatav makropiirkondlik mõju. Esimesed sellised võrgustikud Läänemere ja Doonau piirkonnas on juba saavutanud julgustavaid tulemusi.

Juurdepäas komisjoni poolt otsese eelarvetäitmise raames hallatavatele rahalistele vahenditele

Liikmesriikide riiklikud ja valdkondlikud koordinaatorid peaksid julgustama asjaomaseid projektide elluviijaid (nt makropiirkondlikud üksused) osalema konkurentsipõhistes mehhanismides (nt projektikonkurssides), mis avaldatakse otsese eelarvetäitmise raames hallatavate ELi instrumentide (nt programm „Euroopa horisont“, digitaalse Euroopa programm, programm LIFE, Erasmuse programm, ühtse turu programm³²) kohta.

Selleks et makropiirkondlikud strateegiad oleksid võimalikult edukad, peaksid riiklikud ja valdkondlikud koordinaatorid edendama ja hõlbustama juurdepääsu riiklikele/piirkondlikele eksperditeadmistele, et toetada kvaliteetsete projektitaotluste väljatöötamist.

Makropiirkondlike strateegiate juhtimine

Poliitilisel tasandil tuleks tugevdada makropiirkondlike strateegiate juhtimist järgmiselt:

- andes kindlaid strateegilisi suuniseid;
- tagades makropiirkondlike strateegiate ning muude territoriaalsete/valdkonnapõhiste riiklike ja riikidevaheliste strateegiate ja poliitikameetmete ühtsuse;
- tagades, et kõigil makropiirkondlike strateegiate riiklikel ja valdkondlikel koordinaatoritel on vajalikud õigused, selged volitused ja piisavad vahendid;

³² Tuginedes komisjoni praegustele ettepanekutele 2021.–2027. aasta programmide kohta.

- tugevdades mitmetasandilist juhtimist piirkondlike/kohalike sidusrühmade, kodanikuühiskonna, sealhulgas noorte tõhusa kaasamise kaudu makropiirkondlike strateegiate rakendamisse.

Iga-aastased ministrite/poliitilised kohtumised, mis toimuvad iga-aastaste foorumitega samal ajal, on osutunud väärtuslikuks parimaks tavaks, mida tuleks kaaluda kõigi makropiirkondlike strateegiate puhul. Iga-aastased ministrite kohtumised on väga kasulikud vastutavuse tagamiseks, poliitiliste otsuste tegemiseks ja strateegiliste suuniste andmiseks, näiteks ministrite/poliitiliste deklaratsioonide vastuvõtmise kaudu. Riiklikele ja valdkondlikele koordinaatoritele tuleks anda volitused tehtud otsuste rakendamiseks ja järgmisel iga-aastaselt ministrite kohtumisel saavutustest aru andmiseks.

Doonau ning Aadria ja Joonia mere strateegia rakendamise kogemustele tuginedes peaks kõikide makropiirkondlike strateegiate rakendamist toetama tehnilise toe struktuur, mis vastutab järgmiste ülesannete eest: rotatsiooni korras vahetuvate eesistujariikide toetamine ja meetmete järjepidevuse tagamine, teabevahetustegevuse elluviimine, valdkondlike koordinaatorite ja juhtrühmade toetamine, tegevuse koordineerimise tagamine makropiirkondlike strateegiate siseselt ja nende üleselt ning merepiirkondade strateegiatega, programmide (korraldus)asutuste ja makropiirkondlike strateegiate peamiste rakendajate võrgustike tegevuse hõlbustamine ning järelevalve ja hindamise koordineerimine. Tehnilise toe struktuuril peaks tegevuse järjepidevuse tagamiseks olema stabiilne rahastamisallikas. Olulist osa peaksid etendama Interregi riikidevahelise koostöö programmid, mis hõlmavad makropiirkondlike strateegiate territooriumi (Läänemere, Doonau, Aadria ja Joonia mere ning Alpide piirkond).

Sidusrühmade ja üldsuse teavitamine makropiirkondlikest strateegiatest on äärmiselt oluline. Selles valdkonnas tehtavat tööd tuleks jätkata ja laiendada makropiirkondlike strateegiate siseselt ja nende üleselt, viies ellu sihipärasemat teabevahetustegevust, kasutades ära sünergiaid ning tõhustades koordineerimist ja ühtlustamist.

Makropiirkondlike strateegiate roll ELi laienemispoliitikas

Suurem koostoime laienemisprotsessiga on määrava tähtsusega Lääne-Balkani riikide ELiga ühinemise väljavaate toetamisel kooskõlas ELi Euroopa maailmapositsiooni tugevdamise prioriteediga ja uue laienemismetoodikaga³³.

Poliitilisel tasandil tuleks korraldada teabevahetust ja koostööd kõrgetasemeliste algatuste kaudu asjaomases piirkonnas, nagu ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumised ja muud piirkondlikud koostööalgatused. See võimaldab vältida tegevuse kattumist, seda paremini koordineerida ja suurendada piirkondlikku koostööd lõppeesmärgiga avaldada piirkonna elanike elule suuremat positiivset mõju.

Lääne-Balkani riikide praegust võrdsetel alustel osalemist Doonau piirkonna ning Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegias tuleks veelgi suurendada, tagades muu hulgas nende tõhusa osalemise rohe- ja digipöörde elluviimises. Osalevate Lääne-Balkani riikide ametiasutused peaksid eraldama piisavalt rahalisi vahendeid, et tagada oma tulemuslik osalemine makropiirkondlike strateegiate juhtimis- ja rakendusstruktuurides.

4. KOKKUVÕTE

Praeguses erandlikus olukorras, mille on põhjustanud COVID-19 pandeemia ja sellele järgnenud majanduskriis, on riikide ja piirkondade vaheline koostöö vajalikum kui kunagi

³³ COM(2020) 57 final: Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks.

varem. Kriisil on majanduslikud, fiskaalsed ja sotsiaalsed tagajärjed, millega ükski riik üksinda toime ei tule. EL pakub uuenduslikke vahendeid ja erakorralisi rahalisi vahendeid, et reageerida ja taastuda: lühikeses perspektiivis reageerida kahjudele, mida pandeemia on Euroopale tekitanud, ja need heastada; keskpikas ja pikas perspektiivis taastuda, investeerides keskkonnasäästlikku, digitaalsesse, vastupidavasse ja sotsiaalselt kaasavasse majandusse. Kriisist taastumine annab suure võimaluse Euroopa tuleviku kujundamiseks.

Seda arvesse võttes on makropiirkondlikel strateegiatel oluline roll osalevate riikide ja piirkondade majanduskriisist välja aitamisel, rakendades koordineeritult selliseid ELi prioriteete nagu Euroopa roheline kokkulepe, Euroopa digitaalarengu strateegia, inimeste hüvanguks toimiv majandus ja Euroopa maailmapositsiooni tugevdamine. Erilist tähelepanu tuleb pöörata säästvale turismile, VKEdes toetamisele ja riikidevahelisele innovatsioonile.

Liikmesriikidel on nüüd ainulaadne võimalus edendada asjaomaste makropiirkondlike strateegiate prioriteetide lisamist ELi 2021.–2027. aasta riiklikesse ja piirkondlikesse programmidesse (Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond, ühinemiseelse abi rahastamisvahend ning naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend). See on äärmiselt oluline programmide ja makropiirkondlike strateegiate kooskõlastatud rakendamise tagamiseks.

Selleks et makropiirkondlikud strateegiad aitaksid oluliselt kaasa osalevate riikide majanduse taastamisele ning heaolule keskpikas ja pikas perspektiivis, tuleb tagada suurem poliitiline vastutus ja tahe.

Liide: ELi makropiirkondlike strateegiate rakendamise kaart

